

СВОБОДА СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РИК XLV. Ч. 32. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 9-го лютого, VOL. XLV. No. 32. Jersey City, N. J., Tuesday, February 9, 1937. THREE CENTS

ЗАПОВІДАЄТЬСЯ БОРОТЬБА ЗА РЕФОРМУ СУДУ

ВАШИНГТОН. — З різних боків показуються признаки поважної політичної боротьби, що розвинеться за Рузвелтовий проект реформи найвищого суду Злучених Держав.

Газети по цілому краю поміщують голоси визначних суддів про цей проект, і майже всі ці голоси критикують проект дуже гостро. Підносять притому звичайно закид, що президент добуває собі проектом диктаторську владу. Назатал прихильників проекту серед суддів не багато.

Неменше критично відносяться конгресмени й сенатори. Судейський комітет сенату, наприклад, задумує віднести до членів найвищого суду Злучених Держав з запитом про їх опінію; газети догадуються, що члени цього суду, зовсім природно, є проти проекту.

З цих усіх познач і знак у політичних кругах заповідають довжезну й дуже вперту боротьбу за цей проект у конгресі. Не зважаючи на цю опозицію, конгресмен Бовдел, „бич“ Демократичної Партії, заповідає, що проект перейде в палаті послів більшістю що найменше 100 голосів.

ВЕДУТЬ КОНФЕРЕНЦІЮ, АЛЕ ГОТОВЛЯТЬ ВІЙСЬКА.

ДІТРОЙТ (Мішіґен). — Завдяки напоріви президентів Рузвелта й Форда в справі стройки роїртіників Генеральної Моторової Корпорації велися в суботу далі, але конференції були сильно напружені і не зробили нічого. Тільки завдяки напоріви президента постановлено відбувати далі конференції в понеділок.

Тимчасом у Флінті стейтсовий уряд далі концентрував вивчення, побоюючись нових заворушень в випадку зібрання конференції.

22 МІЛІОНИ РОБІТНИКІВ ЗАПИСАНИХ РАДОЮ СУСПІЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

ВАШИНГТОН. — Рада Суспільного Забезпечення предложила конгресові звіт про своєї діяльності, в котрім каже, що вона поробила поважні кроки для переведення суспільного забезпечення. За звітом, уряд досі дістав імена 22 мільонів робітників, обнятих урядовим пляном забезпечення на старість.

ВЖЕ Й ФАБРИКАНТИ ЗА ЗАКОН ПРОТИ ДІТЯЧОЇ ПРАЦІ.

ВАШИНГТОН. — Краєвий Союз Фабрикантів постановив віднести до конгресу з завою, що він стоїть за законодавство проти вживання дітей у фабриках.

Союз Фабрикантів заявився за законопроект Кларка й Конерія, внесений у тій справі в конгресі.

ЖИДИ ЗБИРАЮТЬСЯ ЗІБРАТИ 5-МІЛІОНОВИЙ ФОНД.

ПІТСБґРГ (Па.). — „Американський Жидівський Комітет для спільного розділу“ постановив зібрати в Злучених Державах на жидівські цілі 4 мільони 650 тисяч доларів. Цей комітет об'єднує майже всі жидівські організації, що відносяться до жидів по добровільні датки.

Комітет задумує видати на жидівську роботу в Польщі й східній Європі цього року 2 мільони 150 тисяч доларів.

НОМЕР ПЛАЙГУ РУТ.

НЬО ЙОРК. — Тут помер у власнім домі на западення легенів відомий американський правник і політик Блайгу Рут.

Гри смерть мав він 92 роки. Він був відомий з широкою політичною діяльністю в часах президентури МекКінлія й Теодора Рузвелта, у котрих кабінеті міністром він був секретарем війни. Навіть у часах демократичної адміністрації Вилсона він мав поважний політичний вплив. Він умів поладити поважні міжнародні справи й за свої зусилля за мир дістав був у 1912-тім році нагороду Нобля.

Був відомий зо свого крайного консерватизму.

ЩЕ МАЙЖЕ 9 МІЛІОНІВ БЕЗРОБІТНИХ.

ВАШИНГТОН. — Американська Федерация Праці подає в своїм рапорті, що в грудні число зайятих людей значно зросло, однак в тому місяці все ще було в краю 8 мільонів 417 тисяч безробітних.

Федерация Праці звертає увагу, що зменшення безробітних може настати тільки тоді, як робітники будуть працювати кожного дня менше число годин.

ВЧЕНІ ЗМІНЮВАЛИ ДОБРОВІЛЬНО ПОЛ.

РОЧЕСТЕР (Нью Йорк). — Роберт К. Берне і Томас Форбз, професори анатомії в рочестерському університеті, потрапили перемінити самців ящірок породи алігаторів на самички.

Через запушення відповідної матерії вчені спрочинили в тілах самців скорий зріст ящичків.

ПОШИРЕННЯ ТЕРРОРИЗМУ СЬКОГО ШПИТАЛЬНИЦТВА.

В Тернополі відбулося офіційне посвячення нового шпиталю заразливих недуг нововбудованого другого поверху у головному шпитальному будинку. Уладження обох об'єктів відповідає найвищим вимогам новачного шпитальництва.

ЛІКАРІ ВИДАВАЛИ РЕЦЕПТИ НАРКОМАНАМ.

У Варшаві вислідили, що лікарі видавали морфінові й кокаїнові рецепти наркоманам. Довірочним підглядом устїявили, що в деяких аптеках зросло число рецептів на наркотики. Ствердили, що по відбір наркотиків зголошуються часто ті самі люди. Врешті рішили справу злікувати. Устїявили, що п'ять лікарів займалися видачею рецептів. У одному випадку знайшли 850 готових рецептів на дрібні дози для одного пацієнта. Рецепти були згорі виписані й приготовані, щоб їх видавати по одній денно. В стан обвинувачення поставили п'ятьох лікарів і посередників.

ВИПАДОК СПЛЯЧКИ В СТАНИСЛАВОВІ.

23-літній пекарський робітник Яків Райсман заболів на голову. Заживши відповідний лік на біль голови, Райсман заснув. Коли на другий день не встав до праці, батьки хотіли його збудити, але безуспішно. Лікар ствердив сплячку.

АРЕШТУВАЛИ СВЯЩЕНИКА.

Слідчий суддя в Сяноці вивчав до суду о. Василя Гаршулу, завідателя парохії у Скороднім біля Лютовиську, у справі доносу за свою душпастирську діяльність і наказав затримати його в судових арештатах. Арештований о. В. Гаршула відомий у Лютовисьчині зі своєї ідейної праці над національним освідомленням темних бойків.

19-ЛІТНЬЙ МОЛОДЕЦЬ УБИВ СВОЮ НАРЕЧЕНУ.

Перед склепом вудження Вербицького в Сколомі на входу до склепу ексцеденту 20-літній Марію Енґліш зі Стрия кинувся на очач публічній який молодий чоловік і який в'ї в плечі масерський ножем, довгим 30 см. по п'ятьох хвилинах жакливіх мук Енґлішівна померла. Вбивка, що по вбивстві кинувся втікати, схопився. Це 19-літній наречений Енґлішівної, Юзеф Гонска з Антонівки, повіт Жидачів. Він заявив, що вбив Енґлішівну, бо зраджувала його. Гонска був батьком 5-місячної немилубної дитини вбитої.

ВБИЛИ ЖИДІВКУ.

В Казімежі під Шамотулами (Познанщина) вбили власницю спожиного склепу, 55-літню Ребеку Абель. Напасники закралися до склепу, тупим знаряддям вбили Абельу, опісля звязали її сестру Сару, заткали її уста й зачали пльовувати екслі. Злочинців сподували екслі. Злочинці втекли нічого не заграбивши.

ЧОМУ НЕ ДЗВОНИЛИ ДЗВОНИ УСПЕНСЬКОЇ ЦЕРКВИ НА ПОХОРОНІ ДРА СТЕПАНА ФЕДАКА.

Всі присутні на похороні бл. д-ра Степана Федака звернули відразу увагу; що хоч похоронний похід шов вулицю Руською, зупинився перед Успенською церквою і в церкві був відправлений надомовний парастас — дзвони тієї церкви мовчали. Деякі українські газети висловили з цього приводу здивування. Річ ось у чому: ключів до дзвіниці Успенської церкви не має парох, тільки п. Гулла, теперішній сеньор Ставропігії, правний власник церкви. Ставропігії не віддає ключів до дзвіниці під притокою, що там зложеної „вартісної книжки“. На ділі це звичайна дрібничкова шкандя, у практиці вжитися вона не може, бо „виститися“ на невідоміх українцях, через відмову їм подзвінного, та шукати йому виключно „русских“. Дзвони Успенської церкви дзвонили навіть, коли помер маршал Фох, дзвонять теж, коли помер якийсьбудь маленький собі москвофільський чоловік. Тоді істнує „рівність“ у трактуванні достоїнства смерті. Вона це зає, коли помер український діяч. Фох — великий полководець та історична постать понад пересічну мірку; але сумніваємося, чи його заслуги для греко-католицької Церкви і віри більш від Степана Федака, тієї побожної людини, що до старости літ майже щоденно служив до Служби Божої у тій самій Успенській церкві, вихованка бурж Ставропігійського Інституту і килькалітнього сеньора Ставропігії. Колиб була у тих кацапів дрібка причуття звичайної людської пристойности — вони не виявляли б своєї зневаги супроти такого своєї знамкни. Австрі: чи це справді зайлість, чи це свідоме бажання пімсти? Гадаємо, що ні; от, таке собі звичайне жамство... — („Діло“):

КРОКОМИ ДЛЯ БУДАПЕШТАЕСЬКИХ ПОЧТАРІВ.

Будапештанська поштова дирекція придала великій частині почтарів крокоми, щоб точно виміряти, скільки дорожчуть мусить перейти кожний листар при розношуванні пошти. На розділ районів давно вже нарікають будапештенські листари, бо район розділено дуже механічно, так, що в одних районах поштар мусить обійти нераз зовсім протилежні вулиці, а в інших легко і скорі розносить свою щоденну пошту. Почтова дирекція надіється, що при допомозі крокомів удасться їй установити рівновагу.

Вже перші спроби виказали, що будапештенський листар робить кожнеодня підчас служби чересічно 133,000 кроків.

ТРОПЧАТА.

Живка бідного селянина Андрія Гілія у селі Гать коло Мукачева вродила одного хлопця і дві дівчини. Першу дитину вродила вдома, а потім підвезли до берегівської ліччини, де породила другу і третю дитину. Мати й діти здорові.

„НАЙБІЛЬШИЙ МИСЛИТЕЛЬ СВІТУ“ — СТАЛІН?

„Реви, де Пари“ користується титулу, яким користується в советській Росії диктатор Сталін, званий „геніальним провідником“, „вождом народів“, „провідником людства“, „генієм нового світу“, „наймудрішим чоловіком нових часів“, „найбільшим мислителем світу“ і т. д. „Дивна річ — пише „Ле Матен“, — що той „найбільший мислитель світу“ і „вожд народів“, той „геній нового світу“ не зробив навіть того, щоб залізниці в Росії як слід функціювали. Жак подумати, що, як ствердив сам Катанович, диктатор від російського шляхти, в одній тільки 1934. р. було аж 62,000 випадків на залізницях, значить, 170 денно! Але майже надію, що ті жакливі числа змалюють, бо „геній нового світу“ наказав розстрілювати всіх залізничників, що спричинили залізничну катастрофу. Може число випадків зменшиться, між залізничниками“.

„СПАСИБІГ...“

В Большеві — як відомо — Бага не признають, зате звязана з Богом подяка „спасибіг“ залишилась. Може декому буде цікаво довідатися, що серед великої кількості пісень про Сталіна існує теж пісня під назвою „Спасибіг“. Пісню цю часто співають українським дітям (ребятам чи жовтенятам) у радіо. В ній повторється ось-такій рефрен:

„Спасибіг великому Сталіну
За наше життя весняне,
„Аналізівка дитинства лїсне...“
За наше дитинство лїсне...“

УБІВ СВОГО ГОСПОДАРА.

В Шпільвіцях коло Ужгороду молодий слуга родом з Вульштинуби вбив свого старого 74-літнього господаря, закопав його у гній, а сам утік. Дотепер ще справника не вдалося зловити.

ЖЕРТВИ ЗНАХОРОК.

Поліція в Дубні впала на слід штучного згоновували плоду, що його довершували знахорки. Кілька випадків було смертних. Групу знахорок арештували.

ДВА ХЛОПЦІ ІХАЛИ В СВІТ ЗА ОЧІ ЗІ СПРОНЕВІРЕНИМИ ГРІШНИ.

Власник складу футер у Львові, Любелський, велів своєму учневі Петрові Бабалі, літ 16, взяти 880 зл. і викупити ними кілька векслів у банках. Замість виконати поручення, Бабала пішов додому і там за новою ровесниці Ашома Грещука рішив присвоїти собі гроші й виїхати до Варшави й Гідуї по хотів. Таму, що Грещука не хотів іхати, Бабала намовив до подорожі свого приятеля з той самою кавеняці, Степана Луцького. Оба, Бабала й Луцький, приїхали до Черемниці, де набули трохи гардероби, два револьвери-страшаки, вічні пера й т. п. Тут схопила їх поліція. При Бабалі знайшли — тільки 550 зл. Усіх троєх — Бабалу, Грещука й Луцького — арештували.

ТРЕТІЙ ЧЕРГОВИЙ ПРОЦЕС У МОСКВІ

МОСКВА. — В Москві підготовляють черговий політичний процес проти нової пачки бувших високих большевицьких провідників. В тій третій пачці засідає Християн Раковський, бувший „президент“ України, а далі Риков, Бухарін, ген. Путта, Угланов, Белобородов. Останній у 1918 році застрелив царя і цілу його родину. Арешти відбуваються далі. Серед советських кругів, і то найвищих, настав переполох, бо ніхто не знає, на кого прийде найближча черга. Арештують уже й таких людей, що здавалося є вірою Сталінові, мають силу і повагу. Начисляють, що у звязку з цією останньою чистою арештовано коло десять тисяч осіб. Англійські, німецькі й французькі часописи далі подають вперті відомости про розрухи в Советях. Пишуть, що в часі вулицьких демонстрацій відділи ГПУ стріляли до товпи, кладучи 15 осіб вудлом. Варшавський кореспондент лондонського „Дейлі Експрес“ доносить, що група терористів обстрілювала кулями прокуратора Вишунського, що, обвинувачував підсудних у першому й другому процесі. Той сам кореспондент також говорить, що в часі вулицьких розрухів у Москві агенти ГПУ розстріляли 40 осіб. Німецькі часописи пишуть про ці події як про початок нової ревізії в Советях.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА ПРО УКРАЇНСЬКЕ СВЯТО НЕЗАЛЕЖНОСТІ.

БЕРЛІН. — З нагоди 10-тої річниці проголошення незалежності й суверенитету України Держави німецька преса, як „Анґріф“ і „Фелькішер Beobachter“, помістили довші статті, в яких підкреслюють, що Україна, все боролася проти московської большевицької влади, все змагаючись за своєї незалежності і що ту незалежність вона остаточно таки мусить здобути. Ті статті підкреслюють також, що з німецького боку дивлячись Україна може стати важним фактором у боротьбі Німеччини з комунізмом.

ЕСПАНСЬКІ РЕВОЛЮЦІОНЕРИ ОКРУЖАЮТЬ МАЛЯГУ.

ГІБРАЛЬТАР. — Війська ген. Франка, під проводом ген. Ліна, окружили один з найголовніших еспанських портів, Малягу, що ще знаходиться в руках лівого уряду. Червоні загоны в неї, відступають. Вони голодні, не їли по три дні, а також не мають амуніції. Бо в місці запанувала анархія. Відділи червоних „добровольців“ плондують по вулицях, грабують склепи та розстрілюють людей. Також революціонери розпочали енергійний наступ на Мадрид. Лінії лівих подалися кілька миль назад.

ПОЛЬЩА НАМУЄ ДО ПОЛЬОНИЗАЦІЇ.

ВАРШАВА. — Кореспондент „Нью Йорк Таймсу“ доносить з Варшави, що Польща наміряє цілком спольщити свої національні меншини, яких є поперх 30%, і надати своїй державі суто польський характер. „Але тому, говорить він, що інші національні меншини живуть на землі й через те далеко тяжче їх змістити і спольщити, ніж ті, що живуть у місті, то в першій мірі ті політичні наміри поляків зле відбиваються на жидках“. Це є причиною польського антисемітизму, що чимраз дужче розгоряється на польських землях.

КОМУНІЗМ У ФРАНЦІ ЗРОСТАЄ.

МОСКВА. — Як стверджує сам офіційний орган комуністичної партії в Москві, „Правда“, комунізм у Франції, під охоронними крилами „народно-фронтівського“ уряду Блюма, зростає. В самій околиці Парижа членство французьких комуністів зросло з 6 тисяч на 35 тисяч. Обговорюючи те „радісно“ явище, „Правда“ заважає, що перед комуністами у Франції стануть незабаром великі задачі.

ЧЕРВОНА ПАРАДА В ПАРИЖІ.

ПАРИЖ. — Прем'єр Блюм створив довгий час на дощі, іспікнучи парад червоних у Парижі, в числі 40 тисяч, які зібралися на площі „Республика“, щоб увішувати прапирі тих поляків лівих борців, які в часі демострацій у 1934 році згинувли у боротьбі з правими. Червоні загоны, що маширували попри Блюма, кидали перед ним китиці червоних цвітів. Сам Блюм приніс зі собою також цвітницю але не червоні, тільки сині.

ЗАМІНА ЯПОНСЬКОГО ПОСОЛЬСТВА У ВАРШАВІ НА АМБАСАДУ.

ТОКІО. — В бюджеті заграничного японського міністерства є передбачена сума на підвищення японського посольства в Польщі до ступня амбасад.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays. Owned by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Адр.: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРЕЗИДЕНТ І СУДИ

Мало коли вивисав президент Рузвельт таке послання до конгресу, щоб воно викликало в краю стільки галасу, що його останнє послання в справі реформи судівництва.

Здавалося би, що властиво нема ніякої причини для такого великого заворушення. Адже це підчас виборчої кампанії всі говорили про потребу певних реформ найвищого суду Злучених Держав. Казали досить загально, що цей суд має занадто велику владу над американською конституцією, що ця влада здержує нормальний суспільний і економічний розвій краю, та що вона зовсім неоправдана, бо була колись узурпована судом.

Вийшло це з того, що президент Рузвельт запропонував реформу зовсім не таку, якої загально сподівалися. Ждали люди, що він буде старатися обмежувати владу найвищого суду через пропозицію якоїсь поправки до американської конституції, а тимчасом президент запропонував побільшення числа членів найвищого суду та додання йому молоді крові.

Президент виходить з заложення, що найбільшою недостаткою найвищого суду в теперішню пору є перетягання судів судейською роботою, що знову впливає з їх глибокого віку, а це знову з звичаю, що члени найвищого суду не йдуть на пенсію, але сидять у трибуналі до смерті.

Що президент Рузвельт має чимало слухності в цьому погляді, цього ніхто не перечить, але все-таки багато людей сумніваються, чи президент Рузвельт вибрав якраз найкращу дорогу до реформи найвищого суду. Підносять наприклад люди закид, що президенту було би багато краще, замість пхати в найвищий суд своїх номінатів і ними випихати старих, віднести до загалу народу з відповідним проектом зміни американської конституції. Хоча цей закид підносять люди, звісно не тільки зі свого консерватизму, але й нападництва, і то люди, які певно виступали би проти Рузвельта, якби він запропонував те, що вони тепер пропонують, все-таки треба признати, певну слушність цим критикам. Дуже можливо, що обставини ще розвинуться так, що або цей або котрийсь наступний президент запропонує таке обмеження суду дорогою конституційної поправки, і тоді ті, що нині Рузвельта критикують, будуть мати нагоду заявитися за пляном обмеження влади найвищого суду, якого буцімто вони нині так собі бажають.

Учас Санчул.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина "ВОЛИН".

Зображення борються. — Авторські права встержені.

Нарешті надіждає Володько. Матвій адалека помітив його і коли син зрівнявся, зупинився. — Стій но. Що то приволік? — каже Матвій. — Та от дали. Взвв, хай, думаю, хоч таке буде. — Не тре було брати. Все одно завтра за рівчак витягнеш. А та не допла? — Ні. Але зрівалась напевно. Як не витягне до завтра ноги, буде добре. — Халера чортова. Все жере і сама здохне. Ех, коли би не той наган. Не хотілось напоротись на кулю, а то би... Але поживем, побачим. Завтра доскородиш отам, а після завтра до школи. — А як же ви самі?... — Не журись. Тут вже я до сню, а ти вчись де інде сіяти. Завели коняку до стайні, дали їсти, а самі повечеряли й поклалися. На ранок витяг Володько на скибу борони, взяв нову коняку, допріг до неї Шпачку. Придивившись, помітив, що новому коневі вибото око. На місці ока — струп. Нагаєм, видно, смальнув. Скородив мало не до вчора. Думав, докінчить, при-

готується до завтрашнього походу. Але над вечір несподівано з села виволікся якийсь обоз. Дядьки, дядківські коні, вози, а на возах ранені. Безліч ранених. Лежать по два, по три на возі. Пообязувані і так. Стогнуть, кричать. — І де їх стільки наклали? — А хто їх знає. Дістали. Підвода за підводою сунуться ходою, на цілу дорогу від села до лісу розтягнулися. Кілька вершників, кілька підвод санітарів. Одна з таких підвод зупиняється чомусь коло Матвйового подвіря. По часі до Володька йде батько, а з ним большевик. Батько сумний, опалий, тихий. — Випрягай з борін коні, бо поїдеш, — каже він, ніби не своїм голосом. — Куди? — питає Володько. — А от, — кивнув головою на большевика. — Тільки до Шумська, — каже той, по українськи. — Алез коні цілий день у запрязі були. — Ну, Довезеш до Шумська і вернешся. Матвій мовчить. Він раптом чогось змінився. — Ах відвези вже їх. Все одно, — каже він і, повернувшись, іде до дому.

НОВА КОМУНІСТИЧНА ІНСТРУКЦІЯ І КОМУНІЗМ У ПОЛЬЩІ

(Оригінальний допис з Галичини).

Як знаємо, сіті, які закидує московський Комінтерн, сягають дуже далеко.

Особливо інтензивною є ця большевицька пропаганда в краях, безпосередню сусідуючих з Советами, до яких належить і Польща, а спеціально східні її провінції.

Майже що дня читаємо в польських часописах про відкриття нових комуністичних груп та ячеек в різних провінціях Польщі, читаємо також майже що дня про політичні процеси проти членів і членок таких комуністичних організацій, а що є просто владаючим в очі то це, що на чолі їх майже з правила стоять жиди і жидівки. Цей людський матеріал найлекше піддається комуністичній агітації та комуністичним кличам.

Треба завдячувати (попри нужду і польську господарку) головному жидам, що комуністична зараза шириться під впливом усної пропаганди, котру відкомандеровані до той роботи жидівські емісарі виконують бездоганно. А коли гої — всеодно чи польські чи українські — висказують зі свого боку якісь сумніви — то дістають зараз відповідь: „Щоєте! А ніби Ісус Христос та його апостоли не були жидами?”

І очевидна річ, що цей аргумент має своє значіння і зменшує упередження „гоїв”. У всякому разі є в Польщі „гої”, приєднані жидівськими агітаторами для комунізму. Уже перед кількома місяцями писали ми про „політику найвищої шпарки”, яку ухаєлено на зїзді Комінтерну в Москві. Ту політику виконують агенти комуністів дуже послідовно.

Власне недавно оголосив щоденник „Гонец варшавський” поправші в його руки розпорядки, які видав Комінтерн в справі плянної кампанії, яка має бути переведена комуністичною партією в Польщі. Ті припоручення дістали польські комуністи ще в осені 1936 р. і в них є виразно зазначено, що весна 1937 року повинна бути переломовою в комуністичній роботі в

Польщі. Комуністи є тої думки, що директиви Комінтерну повинні бути переведені в життя ще в часі, поки в тій державі вивається остаточно внутрішнє політичне положення.

В інструкціях говориться ось що:

Тому, що неможливим є читати на це, щоб явна комуністична пропаганда мала в Польщі успіх, припорується комячейкам іще більше законспірувати свою роботу. А та робота повинна бути спрямована до того, щоби в сприятливий спосіб заволодіти ріжними партіями й організаціями.

І так є доконечним, щоби комуністи вступали в організації сільської молоді, в полярні товариства, в „Стрельці”, в союзи резервістів та в товариства „пшиспособена войскового”.

Комуністи не повинні відтягатися від військових вправ, до котрих покликують резервістів. Навпаки, вони повинні позіставати в якнайтіснішім контакті з військовими.

Комуністи повинні звернути особливу увагу на це, щоби опанувати такі місцевості, котрі лежать при залізничних дорогах та при більших і важніших шляхах. В такій місцевості, при котрій лежить більший міст — повинна бути обовязково комуністична ячейка.

Річ очевидна, що місцевість, в котрій є якийсь більше підприємств — повинна бути сильно спропагандована і організована. Та що найцікавіше у найновішій комуністичній інструкції то це, що комінтерн наказує своїм прихильникам вести протирелігійну агітацію та виступати проти націоналістичних „лозунгів” (кличів!).

На перше місце повинні комуністи видвигати „лозунги” демократичні і ліберальні та взагалі триматися „людового фронту”.

Як бачимо, є це тактика дуже хитро обдуманна, однак коли би проведено таксамо хитро протіацію, то акція комуністів могла би дуже легко заламитися. А та про-

тиакція могла би полягати просто на поширенню правдивих відомостей про дійсні відомостей тепер нема, бо чимраз більше ентузіастів комуністичних, що з західної Європи вибралися до того „райу” — вертаються з нього до крайности розчаровані та обурені. А годі знову кожному з тих подорожних — дуже, часто таких мужів науки як Андрє Жїд — закидувати, що зістав „перекуплений буржуазією”.

На агітацію є лише конгратація та ширення національного освідомлення — найкращими засобами.

Знаємо, що головним ціллю протіації комуністичної акції є тепер Німеччина. Та акція не обмежується до самої тільки Німеччини, але Гїтлер розтягає її то в дуже наглядний спосіб і поза границі цієї держави, наскільки де грозить дійсно небезпека побіди комунізму. Це бачимо власне на активній участі німецьких військ (у мундурі еспанських охотників повстанців) у боротьбах в Еспанії.

Німеччина є тепер головною опорою проти большевизму. Вона теж цю свою протіацію большевицьку активність розвивє в краях, котрі безпосередню сусідують з нею, коли там комунізм занадто вже безлічно почне розгаздуватися. А на це вже заноситься в Чехословаччині — явно, а в Польщі — підлольно.

В Чехословаччині вже і сама суспільність починає опритомнюватися і розпочинає протіацію, в Польщі робить це уряд при допомозі прокураторів та судів, хоча це дуже пиняво іде. Хороба занадто розвинулася, а національну роботу українців та білорусів — уряд спляне ріжними адміністративними засобами.

Сама польська суспільність розбита на партії і партійки так сильно, що вже повстав жартобливий проект видати „Провідник по польських партіях”. А тимчасом Комінтерн

працює витривало: і підлольно і при допомозі добре „задекораних” комунофільських видавництв для інтелігенції.

Остаточно прийде до того, що польська суспільність стане розділена на два ворожі табори, між котрими може прийти до зажертої боротьби і то не лиш на слова і газетні статті.

Інтересний звіт про настрої в Німеччині подає в „Курєрі Познаньським” особа, що звідтам недавно повернулася. Вона оповідає ось що:

„Пронизування у польській відомості є дуже інтензивне, а праця в тому напрямі ведеться з відомою німецькою точністю і методичністю. Докищо приказано супокій та очікування і німецький загаль приміюється до цього. Може однак прийти до „інтервенції”, бо німі спекулюють на внутрішнє безладдя у тій державі. Вони іменно числять на те, що внутрішній розвал діїде до такого стану, що прийде до такого поділу, як в Еспанії, та до зудару двох поборюючих себе таборів. Комуністичний натиск на Польщу може бути такий сильний, що спричинить вибух. А тоді Німеччина зможе інтервенювати в імя боротьби з комунізмом”.

Ось так представляють собі в Німеччині ситуацію і розвій недалеких подій у Польщі, а це потвердив недавно теж З. Стронський, головний референт бюджетової комісії польського сойму. Він між іншим говорив ось що:

„Масовий і агресивний характер багатьох виступів проти поліції доказує, що були вони наслідком політичної або навмисно зорганізованої акції.”

„В подіях за цей рік згнули до першого жовтня минулого року два поліції, а знову поліція вбила 83 людей. Підчас акції для відбирання посіданої нелегально пальної зброї — відобрано 21,396 штук зброї.

„Щодо комуністичного руху, то він прямує в останніх ча-

сах до легальности і масовости через проникання до всякого роду організацій і висування невизнано комуністичних клів, а в цілі змонтування так званого „антифашистського фронту”.

„Польська комуністична партія вилізає просто зі шкіри, щоби позискувати для себе суспільні нижчі верстви, поглибити свій вплив у них та їх зрадикалізувати. Наслідком цього був цілий ряд подій масового характеру в березні і квітні минулого року. Крім цього комуністична партія значно скріпила свою діяльність на польських терені.

„Підприємті гострі карі припинили задумане на широкій міру большевищення суспільности, та однак не зліквідували ще вповні цих плянів.

„Всежтаки внаслідок ліквідаційної акції число польських комуністичних газет впало до сім. Акція комуністична зростає через приплив нових сил, звільнених внаслідок амнестії. Однак комуністичних діячів робиться нещадливим через висилку їх до Берези. На Новий Рїк діло їх там 264 особи, а загальне число задержаних до 30 вересня м. р. комуністів досягло 10,794 осіб, з чого більшу половину передано судам. Найбільше число задержаних комуністів виказує сама Варшава. В половині минулого року повстала суспільна боротьба з комунізмом через оснування „Наукового Інституту для розсліджування комунізму”.

Ось так представляє ситуацію прихильний урядові польський посол.

Юрій Горюков.

ПРО МОЛОДЬ БЕЗ ДИСЦИПЛІНИ.

Не тільки в Америці, але й у старому краю нишеться багато на тему молоді. І там справа організування молоді, в першу чергу молоді сільської, стала одною з найважливіших. Розписано навіть конкурс на сатті на цю тему. В одній з таких нагороджених „Нашим Пропором” статтє Дм. Корбутяк стверджує, що від того, як буде наша молодь зорганізована і вихована, залежить наша будучність. Але і молодь, каже він, є ріжна. Найгіршою є та, що є витвором воєнного часу. Це та, що видає з себе найбільше гнилих колод. З цієї молоді, пише він, походять ті, що вносять в організоване життя деморалізацію, некарність, апатію, скептицизм і т. п. Звідки вони зявилися? Війна видвинула чудові молодечі постаті, повні посвяти і героїчних зусиль. Але воєнний час, пише Д. Корбутяк, дав теж змогу розвинути ріжним підлотам. І ось ті підлоти викривили багато молодечих характерів. І ось тому ми є свідками, як побіч багатьох з молоді, що віддають і тепер за народно справу життя, маємо повно ріжних спекулянтів, що є крайню егоїстичні, здеморалізовані й анархічні, що не спосібні жити організації й повинуватися порядковій владі. І ось ця молодь, серед якій горює амбіціонерство й егоїзм, не тільки не помагає організувати молодь, але ще розбиває своєю руйнінською роботою те, що з трудом зорганізовано.

Таке стверджує Дм. Корбутяк зі своїх обсервацій, приглянувшись життю молоді. Та це, пише він далі, не може нас відстрашувати від дальшої праці над організуванням молоді, від того, щоб принаймні наших наймолодших відтягнути від впливу тих здеморалізованих типів, для яких безголова є життям. А добра програма праці це властивий лік на те, щоб відтягнути молодь від лихих впливів, щоб виховати її на активних, ідейних і характерних громадян.

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЕДНАННЯ

(Від 10 грудня 1936 до кінця січня 1937 року.)

Table with financial data: ПРИХІД: 3 переносу \$ 419.87, Прихід 4,401.75, Разом \$ 4,821.62. РОЗХІД: а) Висилка до краю: 1) Визвольна боротьба \$ 1,470.00, 2) Інваліди 1,285.00, 3) Рідна Школа 1,025.00, 4) Політичні в'язні 295.00, 5) Музей Визвольної Боротьби 70.00, 6) Тов. „Просвіта” у Львові 80.00, 7) Письменники 65.00, 8) Школа в Коломиї 50.00, 9) На пам'ятник у Раві Руській 43.00, 10) Село Дички 47.00, 11) Село Стара Ропи 44.00, 12) Село Васківці на Волині 25.00, 13) Краєві видавництва (Вістник і Жіноча Доля) 50.00, 14) Заграничні видавництва 50.00, 15) Сироти 25.00, 16) Союз Українок у Львові 25.00, 17) Ген. В. Курманович 20.00, 18) На поправу стрілецьких могил 10.00, 19) Музеєві історичних пам'яток 15.00, 20) Жіноча Ремісничя Бурса 10.00, 21) Кошти звичайних і телеграфічних висилок 30.20, б) Кошти канцелярії 25.00, в) Почтова скринка 4.00. Разом \$ 4,763.00. ЗІСТАВЛЕННЯ: Прихід \$ 4,821.62, Розхід 4,763.20. Остается в касі Обеднання з кінцем січня 1937 року \$ 58.42. Обеднання Українських Організацій в Америці.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО ПЕНСИЛВЕНІЙСЬКИЙ КАЛЕДЖ.

Регістратор Пенсильванія Стейт Каледжу оголосив статистику на рік шкільний 1936—37, з якої довідуємося, що з 5,400 студентів, що побирають науку, 72% є дітьми таких родичів, які ніколи не могли, або не хотіли набути вищої освіти.

З тих 5,400 студентів є лише 368 таких, яких батько і мати мають обидва університетські або каледжові дипломи, є 919 студентів, яких батько має високу освіту, а 236 студентів походять з домів, де лише мати має каледжову освіту, а батько ні. Це значить, що на 5,400 студентів 1,523 походять з домів, де батько або мати або обидває докінчили високої школи.

А тепер придивіться, як виглядає те все за професією.

Батьки 753 студентів є з професій крамарями, купцями і продавцями, 406 батьків є фермерами, 368 інжинірами, 220 професорами, 206 залізнодорожниками, 156 майнерами, 106 лікарями і апікарями, 76 банкірами, 54 адвокатами і 49 священниками. Батьки 3,000 студентів належать до різних професій.

Знаємо, що пенсильванійський стейт посідає багато копальні вугілля і що є найбільш повний щодо цієї індустрії. Разом дає він 156 студентів до найбільшого державного каледжу, а крім цього є ще два університети, а це в Пітсбургу й Філадельфії.

Питання: скільки є українців у цій каледжу на тих 156 студентів, яких батьки є майнерами. Певно, що можна їх порухувати на двох-трьох пальцях. Сумне, але правдиве.

Михайло Люлька.

Учитель: Чи земля обертається?

Учень: Так! В день помаліше, а в ночі скорше.

Учитель: Чому ж це?

Учень: Бо як тато вертається вночі, то все каже, що не може вдержати рівноваги, так йому земля крутиться!

З МИНУВШИНИ СОЛОВОК

Багато тепер пишуть про Соловецькі острови, де каралися заслані комуністами українці. Та вже і в давнину каралися там добрі сини України, як от січовий отаман Петро Кальнишевський. Був він добрим господарем, у самій Січі вдержував школу, а в Україні побудував чотири величаві церкви. Коли його після зруйнування Січі арештували Москалі, то забрали в нього 50,000 карбованців і кількасот червінців, 639 коней, 1,000 штук рогатої худоби та 14,000 овець і кіз.

4 червня 1775 року обскочило Січ московське військо, на Січ звернули 50 гармат. Січовики хотіли боронитися до загибелі, та Кальнишевський бачив, що оборона даремна, тому радив здатися. Таксамо радив січовий священник Володимир Сокальський. Запорожці здалися, а хто з них не хотів піддатися москалеві, втік за Дунай, де оснували Нову Січ. Москалі Січ зруйнували, а тих, що піддали думку піддатися, арештували. Кошового Кальнишевського, суддю Головатого та писаря Глобу підняли в кайданах на північ. Кальнишевського запроторили на Соловки, інших до Тобольська. Повних двадцять п'ять літ мучився останній кошовий Кальнишевський у Соловецькому монастирі. Тричі на рік, на Різдва, Великдень і на Спас, випускали Кальнишевського з келії-одиночки в монастирську трапезу. Тоді він розмовляв із прочанами та допитувався, що діється в Україні. Помер 1803 року, маючи 112 літ.

Цікаво буде пізнати минувшину цих каторжних Соловецьких островів.

У початках 15 століття оснували черці з Велико-Новгороду монастир Соловецьк на острові в пристані Онега. Була це тільки деревляна каплиця, в якій завісили образ Богородиці. З часом монастир чимраз більше поширювався, доки не розрісся до розмірів, які мав до революції.

Соловецьк від половини травня недоступний стороннім людям, бо вода замерзає довкола. Шойно від травня починало роїтися від прочан із найдальших сторін. Монастир уважав нарід великими святощами. Річно приходило до нього і по 50,000 прочан. Паровий корабель, обслуговуваний черцями, перевозив прочан із суходолу на острівцець за малі гроші, вбогі не платили нічого. Згідно з давнім звичаєм давали прочанам в окремій гостиниці безплатний нічліг і харч. Тому кухня черців уладжена була на великі розміри.

Монастирські будинки розложилися на півночі під 65 ступнем і довкола обведені високими, сильними мурами. Творять вони поправді твердиню. Дев'ятьдесят гармат, обслуговуваних черцями, берегло монастир від можливої напасти. Ще з кінцем 19 століття 135 черців і висвячених духовників, під проводом архимандрита. П'ятьдесят інвалідів пильнувало в'язнів, а 120 вільних робітників вокоували всякі роботи. Три острови, що входять у склад монастиря, мали в тих часах коло 500 душ населення, між ними ні одної жінки.

Черці у вільних хвилинах займалися своїм мистецтвом і ремеслом. А саме споруджували капузи та пояси зі шкіри моржа, малювали образи

святих, вирізлювали всякі річи з дерева, виплітали бавовняні панчохи, прями лен і коноплі, виправляли шкіри, робили чоботи, виливали залізо, плели коші, будували кораблі та сани й т. п. Все, що виходило з їх робітні, було добре й уміло зроблене. Також і хліб, який пекли на острові, та квас, який там готували, знаходили великий попит у тамошніх надбережних мешканців. Квас це улюблений напиток не лише в Росії, в також і в Україні. Він заступає ім пиво й вино. Гарні також деревляні ложки виробляли черці.

Дуже гарні та тревалі кошики виплітали черці. Деякі були так тісно сплетені, що й каплі води не перепускали. Мали черці на острові теж фотографічну робітню. Працювали там і малюри й емаліери. Коли запримили, що якийсь чернець має талан до якогось мистецтва або ремесла, заохочували його до того. Він міг вільно вправлятися в тому ділі. Деякі з черців були вчителями. Багато родичів, що жили на суходолі, посилали своїх синів до монастиря до школи. Там учився хлопцеві усьє рік читати, писати й рахувати, а це вистарчало для мужика на півночі. Молоді люди, що бажали стати на службу в монастирі, діставали той сам харч, що й черці: хліб, риби, квас, а зимою також баранину. Однак баранини не вільно було їсти черцям, бо вони все життя не лім мяса з теплокровних звірят.

Коли підчас кримської війни (1854 року) дві англійські фрегати підплили до острова та стріляли на будинки, черці серед дзвонення дзвонів і гримоту гармат виступили великою процесією та обійшли так із молитвами монастир довкола. Колиж англійці небавком відплили, черці приписували цю перемогу моли-

„ДНЯ... РОКУ БОЖОГО“

ДЕШО ПРО КАЛЕНДАР.

„Все, що діється, діється в просторі й часі“ — кажуть філософи. Уже первісна людина пробувала орієнтуватися в цих вічних елементах буття; свідчать про це знахідки ще з каменяної доби. Простір і час самі по собі незмінні; та для людини час пливе. Крок чи миля — вічно ті самі, як поїти; та не ті самі ранок і вечір, весна й зима, молодість і старість.

„Людський“ час пливе, або як казав Шевченко — „все йде, все минає“. Людина, як лише навчилася думати, мусіла зашкавитися, як себе означити у вічно пливкій течії часу. Сама природа дала своїй „найбільш удатній“ дитині основні вказівки: що день, що місяць, що пора року. Людський думці залишилося збудувати на цих основах свою, більш або менш недосконалу рахубу.

„Отсюду пошли єсть“ календарі.

Найстарші досі відомі календарі повстали в Єгипті й Китаю, приблизно на 3,000 років перед християнською ерою. Опрацювали їх жерці, що займалися астрономією й математикою. Єгипетський календар дуже подібний до сучасного; його рахуба була сперта на обсерваціях руху сонця. Рік мав 365 днів, ділився на 12 місяців по 30 днів; кінцевих п'ять днів називалося „епагоменою“, що становила межу між двома роками. Але цей староєгипетський календар був „ру-

твом. Відтоді зросла ще більше слава монастиря, та не лише великий князь Константин із двома синами вивабрався туди на процу, а й сам цар Олександр. За мурами, що оточують монастир, було багато церков і будинків, магазини, гостиниці. По церквах поміщувалися великі дороговці в каменях, перлах, ризах золотих і срібних і т. і.

хомий“, допасований до пор року. Жерці вдосконалили його на періодичний, зближений до юліанського. Рік ділився на 365¼ днів, починався від сходу зорі „Шотиса“ (Сирія). Отже початок року пересувався й припадав на різні пори року і лиш раз що 1461 років припадав на той самий день, бо Сирій що 1461 років сходять тої самої днини. Цей період називали „періодом Шотиса“.

Китайський календар був оснований на руху сонця й місяця. Рік починався на нові місяця, коли сонце знаходилося в констеляції Водоля, цебто між 20-тим січня і 18-го лютого. Цього календаря держався китайські жерці (бонзи) й нарід ще до нині. Модерні китайці та державна влада перейшли на григоріанський календар.

Дуже стародавній також жидівський календар. Завів його Мойсей, приблизно 3500 літ тому. Цей календар опертий на т. зв. „соняшному році“ — місяці числять за фазами місяця. Таким чином жидівський рік має лише 354 дні (12 місяців по 29 днів), що 19 років є „переступний“, рік що має 385 днів. Цим способом вирівнюється різниця між соняшним і місячним роком. В кожному переступному році початок покривається з початком соняшного року. Як відомо, жиди числять роки „від створення світу“; тепер у них рік 5697-ми, 5. вересня 1937. р. почнеться рік 5698-ми.

Греки числили час також за фазами місяця. Йх календар створив атенець Метон у 432. р. перед Христом. Це був календар дуже подібний до жидівського; 354 дні в році, 12 місяців, з них 6 по 29 і 6 по 30 днів. Що 19 років дочислювали до року ще 30 днів, щоб вирівняти різницю між роком сонця і роком місяця.

Подібної рахуби часу держалися й Римляни до Цезаря. Спершу рік починався від перших днів весни, в травні. В

450. р. перед Христом влада устїянула початок року на 1. березня, від 153. р. перед Хр. на 1 січня; того дня нові консулі переймали владу. Великий Юлій Цезар перевів у 46. р. перед Христом реформу календаря і встановив календар, названий пізніше йому в пошану „юліанським“. Цього календаря аж донедавна державляла Росія й балканські країни.

Мусульманський календар опертий також на фазах місяця. Має 355 днів і 12 місяців по 29 і 30 днів на переміну. Ріжницю між роком сонця й роком місяця вирівнював цей календар вставкою додаткових днів у переступних роках (пересічно що третій). Рахубу часу („єру“) ведуть мусульмани від „Відкри“ (утчі Магомета, дня 15. 8. 622. р. по Христі).

В цілій Європі обов'язував аж до 1582. року юліанський календар. Того року папа Григорій XIII, за проектом вченого Людвіж Лїліо, перевів реформу календаря. Цього т. зв. григоріанського календаря й держиться нині цілий культурний світ.

Але й григоріанський календар, із усіх дотеперішніх найдокладніший, недовідний з ріжних причин. Тому Ліга Націй від кільканацяти років обмірковує ріжні проекти нового календаря, абсолютно докладного й догідного. Найбільш замітний проект з 1924. р., що ділять рік на 13 місяців по 28 днів кожний. Отже рік мав би 364 дні; до них додається ще один або два „пусті“ дні, без числа й назви. Перший „пустий“ день був би що року, останній перед 1. січня; другий був би лише в переступних роках і стояв би перед першого липня. За цим „календарем Ліги Націй“ припадали би всі свята й неділі точно в одні й ті самі дні, напр. неділі завжди 1, 8, 14. й 22 кожного місяця.

Недавні календарні спори серед західно-українського громадянства ниніохіть заставляють пригадати, як воно було з уведенням григоріанського календаря в Європі. В 1582 році прийняли його лише Італія, Франція, князівства Брабант і Фляндрія (нинішня Бельгія й південна Голяндія). Рік пізніше прийняла його південна Німеччина, ще рік пізніше католицькі кантони Швайцарії. Англія прийняла 1752. р., Швеція 1753. р., німецькі протестантські краї 1775. р. Найпізніше, бо аж в 1927. р. прийняли григоріанський календар: ССР, Туреччина, Болгарія й Румунія.

Звичай числити роки від народження Христа запанував в Європі аж в XV. столітті.

ЗБОРИ ВІДПІЛИ У. Н. СОЮЗУ

ДІТРОЙ, МПШ. Тон. Запорозька Січ, від. 75, подіє до відома своїх членів, що збори відбуються в неділю, 14. лютого, в годині 1-шій пополудні, в галі Гор. Клубу, 3404 Сікат уа. Обов'язком кожного члена є бути на цих зборах, бо й дуже важні справи до погодження. Напоминали тих членів, що домагаються до відшкоди внаслідок старань пошлати до них, бо в противному разі можуть бути сусудновані. Простимо тих родичів, що мають діти, а не є членами У. Н. Союзу, щоб вписали в членів. Ви читали, що У. Н. Союз відтепер буде уліковувати дитинку для своїх членів, чи то дав дитинку чи не дав. Отже, чи то побачили зади на чужих асертантах, коли в У. Н. Союзі є те все, що і в чужій? — Ст. Михайло, предс.; Ів. Скупецкий, кас.; В. Тарас, секр.

МОНЕСЕН, ПД. Бр. св. Петра й Павла, від. 338, повідомляє своїх місцевих і позаміських членів, що місячні збори відбуються в неділю, 14. лютого, в годині 1-шій пополудні, в аничайнім місці. Простимо всіх членів прийти на збори, бо буде вибір делегатів на конвенцію У. Н. Союзу, котрий членів не чужих асертантах, коли в У. Н. Союзі є те все, що і в чужій? — Ст. Михайло, предс.; Ів. Скупецкий, кас.; В. Тарас, секр.

КЛІВЕНД, О. Бр. св. Вас. Великого, від. 384, повідомляє всіх своїх місцевих і позаміських членів і членів, що місячні збори відбуються в неділю, 14. лютого, в галі Клубу уа. Обов'язком кожного члена є бути на цих зборах, бо й дуже важні справи до погодження. Домагаються до відшкоди своїх дог, бо щоб опісля не було нарікань на урях. Урях на 1937 рік є: Михайло Кошак, предс.; Ілько Фаль, кас.; Іван Адамів, секр.

ПРОБУДЖУЮТЬСЯ ГЕРКУЛЯНУМ І ПОМПЕЇ

Відкопують міста, що 1857 літ спочивали під попелом Везувія. — Важні відкриття для пізнання життя римлян. — Знайшли багато дорогоцінних творів мистецтва. — Амфітеатр і купальня у Помпеях. — Прискорене відкопування Геркулянума.

Сьогодні, коли так скоро йдуть розкопи на місці колишніх римських міст Геркулянума і Помпеї, виглядає нам попросту неправдоподібним, що ті міста були скриті перед людським оком 1857 літ, хоч усе знали їх положення.

Як відомо, катастрофа навістила Помпеї і Геркулянума 24 серпня 79 року по Христі, коли то їх засипала лява з вулкану Везувія. За останніх десять літ відкопують безупинно ті міста всякими можливими новітніми засобами. Ті розкопи дали попросту дорогоцінні висліди для пізнання римської культурної історії.

Із Неаполю за кілька хвилин можна приїхати поспішним поїздом до Помпеїв. До відкопаного міста входить величезними воротами. Потім треба йти доволі вузькою вулицею, вимощеною плитами лави. То тут то там бачимо по дорозі крилиці та малі престолы для богів, які пильнують дороги. З правого та лівого боку попри дорогу на горбку, на який треба йти кількома сходами, є доми. Знадвору на домах бачимо ріжні написи крамниць і торговельних режам. І коли так ідемо пустими вулицями відкопаного міста, все нам здається, що заа вугла побачимо якогось гордого помпейця у тозі. Колиж поступимо до якогонебудь льокалю тих колишніх крамниць, переконаємося, що життя у Помпеях було більше ніж розкішне. Крамничні прилавки з білого мрамору, посудини дуже дорогоцінні, а на чахах видно сліди меду й вина. У кухнях є муровані печі для печення ріжного печива та мяса, а побіч вогнище із залізним триніжком, на якому варили. Кухонна посудина в більшості бронзова, а є і срібна. Цікаве, що бронза не є потягнена зеленою патиною, лише патиною гарної синьої краски.

Коли цікавий мандрівник піде далі містом, побачить великі млини, де мололи збіжжя. Ті млини вправляли в рух невільники. Є тут і олійні для виробу оливи з оливок.

Недавно відкопали в Помпеях і деревляний віз, та він почасти вже звуглений. Із прилюдних будинків і святинь, які оточували Форум Цівіде і Форум Тріангуляре, осталися в більшості лише звалища, та всеж із них можна пізнати основи конструкції тих будинків.

Найсильніше вражіння робить на глядача римський амфітеатр, у якому могло поміститися 20,000 людей. Той амфітеатр є у західній частині міста. Про розкішне життя старинних римлян говорять нам також у Помпеях відкопана купальня, що служила не тільки для купання, а була рівночасно місцем сходин і забав усього знатного населення Помпеїв. Купальня прикрашена чудовими релефами (різьбами) та мозаїками. Із роздягальні, в якій є лавки з білого мрамору, входить до трьох віддільних купалень. До купальні з горячою водою, до купальні з холодною водою та до купальні з горячою парою.

Розкопи в Помпеях доказують, що мешканці вели цілі господарства. І так, при головному мешкальному будинку є також господарські будинки, а навіть окремі хатиночки для пса, який беріг хати. На песій хатиночці подибуємо часом гарно вироблені мозаїкові плитки, на яких можемо прочитати латинський напис: „Каве канем!“ (Стережися пса!). Часто теж подибуємо на долівці в атріумі (убікація, в якій збиралися всі мешканці дому, з вогнищем) вироблену з мозаїки подобу пса, сторожа хати. Зрештою кімнати були прикрашені малюнками, орнаметами, мозаїками та пластиком (статуями). Передвісім можна це бачити на домі Пансі та на будинку Каза ді Фавно. У так званій Віллі Тайн знайшли римську прасу для виробу вина та цілу серію стінних малюнків надприродної величини.

У порівнянні з Помпеями в Геркулянумі досі відкопали багато менше. Це тому, що Геркулянума було ближче вулкану Везувія, тому засипане більшою лявою та попелом. Крім того на присипаній поверхні Геркулянума досі є ще більше людських осель і це також спиноє розкопи.

Та останніми часами приспішили роботи при розкопуванні Геркулянума, бо побудували окрему лінію подевої залізниці, яка відвозить ляву та попіл

аж на морське побережжя, де її висипають. У Геркулянумі є більше одно та двоповерхових домів ніж у Помпеях. У домах є мармурові лавки та бронзові посудини в такому положенні, як їх оставили мешканці ще тому близько 2,000 літ. Відкопали теж корчирі, повні всякого збіжжя, яке в більшості вже звуглене. У посудинах для печення є ще останки печива та печені (мяса). Це також уже звуглене. Западаливі геркулянські господарині прилагоджували це саме на день, у якому місто навістила страшна катастрофа. Цікаво згадати, що в кухнях деяких домів є також виходки. У купальнях знайшлися прищандали до гріття, які можна було переносити з убікації до убікації. Найцікавіші з предметів, знайдених у цьому місті, помістили в музеї у Неаполі. Передвісім знайдено найцінніші різьби, головнові по мистецьки вироблена група серн, яку подибали в одному саді, та велика срібна ваза з прегарними релефами. Із мозаїки треба згадати чудову мозаїку одної хати. Мозаїка зображує якийсь морський сотворіння. Таксамо треба згадати велику серію малюнків, які вірно зображують ріжних екзотичних звірів.

Кухарка й колач.

Кухарка (до прошака): Таж ви той самий Бідний, якому я вчора дала колач?

Прошак: То правда, та я не сподівався, що нині застану ще ту саму кухарку.

БЕЗПЕРЕЧНО ТАК!

Наша репутация про посмертну обслугу найкращої якості є загальною відомою; що наші услуги можна дістати за дуже скромну суму — це вже менше знане.

Поправді, то наші ціни є незвичайно помірковані; все такі, на які стати кождо родину, котра до нас навідується.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0540

РОДИТЬСЯ МАЛИЙ ЯПОНЕЦЬ

Японець, коли хоче написати слово „любов“, уживає до того двох знаків, а саме: „мати“ і „дитина“, які то знаки любить. Любов матери до дитини в Японії значить багато більше ніж любов чоловіка до жінки. Жінка, яка сподівається дитини, знає, що шойно тепер зовсім належатиме до чоловікової родини та що шойно тепер признають її справною дружиною. Тому радо годиться на всі приписи дієти та на спосіб життя, що його приписує вагітним жінкам народна медицина та заботи. Ходить до святинь, молиться, щоби дитина жвава та здорова прийшла на світ. Часто теж вибирається на прощу, щоби молитися до божка який сприяє вагітним жінкам.

Вчасно вже кличуть повитуху, вона оглядає маму та старається всіма способами згадіти болю. В п'ятому місяці вагітності батько уладжує пир для своїх, тоді каже присутнім, що сподівається потім. Тогож дня обв'язують живіт матери бавовняним шалем, щоби дитина не босла назад та щоби мати не мала великих болю при породі. Бо мати мусить підчас вагітності працювати в домашньому господарстві, а це також помагає породі. Шойно в дев'ятому місяці жінка вже нічого не робить. Повитуха відвідує її pravidно, а коли це багата родина, мешкає тоді в їх домі.

Дівчина — причиною смутку.

Зближається година породу. Повитуха, що знається теж на астрології, мусить докладно обрахувати, коли дитина прийде на світ.

Японка родить легко, найправдоподобніше тому, що їсть скромно та працює тяжко. Родить сидячи; коли за дня то в темній кімнаті, на ліжку, обделеному параванами.

Ж дитина прийшла на світ, повитуха міє її, зав'язує в пеленки та шойно тоді показує матери та своїм, які є у сусідній кімнаті. Коли народився хлопчик, головнич перший, радість є велика; батькові складають бажанні. Коли народилася дівчинка; всі не виявляють такої радості.

Першого дня, а часто також другого, немовля дістає лише вивар із морської трави. Мати також є на строгій дієті і цілі три тижні мусить відлежати в ліжку. Шойно двацять п'ятого дня вільно її їсти все.

„Свято першої страви“.

Шестого дня після народження надають дитині їм'я. Зв'язане це з великими церемоніями. Друга церемонія — це перша виправа до святині з хлопчиком трицять першого дня після народження, а з дівчиною трицять третього. Тому, що маму до сімдесять п'ятого дня від пологу вважають „нечистою“ і її не вільно ввійти до святині, батькова мати відносить дитину. Опісля відвідують своїх і знайомих. Дитина дістає багато дарунків, м. і хочаб одного білого пса з паперової маси з вибалушеними очима, великими вухами та гарним закрученим хвостом. Той пес береже вночі дитини, відганяє демонів і з'їдає погані сни, бо ті сні для пса, то справжні ласощі.

Коли лише можливо, мати сама кормить дитину. Шойно 109 дня дитина вперше дістає іншу їжу. Тоді уладжують „свято першої страви“. Запрошують своїх і дитина дістає трохи рибу та крапельку росолу. Дитина переважно вильовує все.

Японець, котрий все це живе в тісному звязку з природою, зв'язує народини дитини з різними забобонами. Японець живе в вічному страху перед відомими й невідомими силами. Та треба признати, що багато з тих нібито нерозумних правил, які японцями диктують забобони, показались доцільними. Дитині не вільно ходити, поки не скінчила першого року життя, колиж дитина починає вчасніше бігати, треба її потрутити, щоби впадала. Не вільно дитині давати риби, поки вона не вміє вимовити слова „риба“. Дитячої одежки не випадає ніколи вішати на ніч на подвір'ї, бо в темряві скриваються духи матерей, які по-

мерли при злогах. Ті духи прибрали вигляд птахів, а коли побачить дитячу одежу, опускають на неї кілька капель крові. Дитина, коли її зодягнуть у таку одежу, зараз заражується та вмирає.

Дитина — частина матери.

Японка носить дитину на плечах, а це балаго вигідніше, ніж носити на руках. Жінка може тоді свobodно працювати дома та в огороді, може вийти на закупу, а навіть працювати у своєму професійному фаху. В Японії, де життя йде під настом ошадности та господарности, це дуже важне. Часто старші брати чи сестри опікуються молодшими дітьми. Можна бачити 6 чи 7-літніх хлопчиків або дівчат, яким на плечі прив'язали широким поясом немовля. Коли старша дитина бігає, скакає й бавиться, маленький її братчик чи сестричка спокійно спить на плечах. Зм'ямо мати й дитина поміщаються в одній спільній ватованій сукні. Виглядає це так, начеб дитина була частиною матери.

Тепер уже звичай носити дітя вигасає. Годі напевно сказати, чи такий звичай добрий, чи ні. Це певне, що дитині на плечах матери тепленько, наче в гнізді й вона не перестудиться. Та не знаєти, чи воно не впливає шкідливо на ріст дитини. Японка спить із дитиною в одному ліжку; тоді теж відразу може задрімати, що дитині долягає.

Тайна здоров'я японської дитини.

Це, що дитину носять на плечах; запевняє передівсім дитині твердий сон. Дитина вчиться спати в кожному положенні; при кожному русі та галасі.

Завдяки цьому японець привчиться засипати відразу: у трамваї, у ждавні, на лавці в парку, на сходах, на купі каміння серед найбільшої вуличної знайти п'ять хвилин вільного часу, він засипає наче мертвий. Сон уночі, сон за дня, сон у кожній вільній хвилині — це невичерпаний резервуар сил японця. У підмських залізничках, якими міліони робітників рано ідуть до міста до праці, а ввечерю знову вертаються до дому, всі вони сплять із отвореними устами та похитують головами. Хто входить до залізнички, застромлює тікет зпереду за стажкою від капелюха і засипляє. Контрольор сам бере його з капелюха, спраджує та застромлює назад, одначе не будить сплячого. Білий пес із паперової маси, що беріть сну маленького японця, остається йому вірний до останніх хвилин життя. Той пес відганяє демонів галаєльних машин, білансових клопотів, телефонних дзвінків.

Малий японець уже вчасно вчиться того сну: він невразливий, не будиться, коли хтось відкряє двері, щоби побачити, чи дитина спить іде. Малому японцеві не перешкаджає також, коли в тій самій кімнаті батько переговорює з клієнтами, або мати полагаджує домашні справи.

КУПИТЕ НОВІ

КНИЖКОВІ КАЛЕНДАРІ

НА 1937 РІК.

КАЛЕНДАР ЧЕРВОНА КАЛИНА	60 ц.
КАЛЕНДАР БАТЬКІВЩИНА	60 ц.
КАЛЕНДАР ПРОСВИТИ	60 ц.
КАЛЕНДАР ЗОЛОТИЙ КОЛОС	60 ц.
КАЛЕНДАР УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД	40 ц.
КАЛЕНДАР КРЕНІЦІЯ	40 ц.

Всі календарі гарно ілюстровані, містять багато цікавих статей та оповідань, як також подають практичні господарські поради. Календарі показують всі релігійні та національні свята.

Замовляйте ще сьогодні, бо книгарня „Свобода“ має лише малу кількість тих календарів. Належність просимо посилати разом із замовленням. На С. О. D. замовлень не висилаємо.

„СВОБОДА“

81-83 Grand St., (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНІЙ КРАСІ.

БОСТОН, МАСС.

Українська молодь Рідній Школі в краю.

Ми, мелоди дівчата, котрі тут роджені і котрі гуртуємось при українській церкві, старемося йти своїми силами до рідної України та хочемо заступити її місця в українській роботі. І ось тому пішли ми цілою групою коледжуванів по наших громадянах, які не відмовили нам щирої жертви. Жертвували: о. Кушнір \$2; М. Давискиба \$1.50; по \$1: П. Мороз, М. Бучак, І. Будяк, Г. Зварич, С. Кучер, М. Шемета, П. Боднар, І. Кушнір, Д. Шидловський, В. Хорин, І. Марейко, Г. Костецький, Д. Кузь, З. Музика, С. Матолівська, І. Френчко, П. Нечас, А. Іванчик, А. Бенвал, М. Гримак, Т. Марущак, М. Майданий, А. Смарж, Д. Писак, Р. Зварич, Т. Оверко, С. Бойко, А. Шафраньська, Ф. Бейвет, Д. Вонс, Р. Вонс, Д. Боргник, З. Козак, К. Хенціцька, М. Подович, І. Жинько. Заколядувало разом \$81, а розходу було \$1.85. Передано через Обеднання на Рідну Школу в старім краю суму \$79.15.

Ходили коледжувати такі дівчата: М. Шафраньська, М. Золочовська, А. Чванко, З. Чванько, А. Чоник, А. Кучер. Анна Кучер.

ПІТСБЕРГ, ПА.

На інвалідів.

Коляду зложили: пані Войтович, А. Шнер, М. Сидор, О. Боднар, Марія Сидор, А. Свідерська, К. Терпелська, А. Галушак і С. Король по \$1; П. Вайда, Я. П. Горшковин по 50 ц.; Червінська, Фрег, Король, Куран, Середницький, Птерзьола, Вольна, Ващинин, Д. Лявчин і А. Шуткевич по 50 ц. Ренту зложили дрібними дачками, отже разом заколядувало \$17.70! Половину з цієї суми вислано на Українську Вітну Школу в Стемфорд, а половину знов вислано через Обеднання на інвалідів. Колядоу зняли: Анна Шнер, М. Сидор, О. Боднар і А. Шуткевич.

БРІДЖПОРТ, ПА.

На Рідну Школу.

Маленькі школярі з нашої місцевості пішли за колядою і заколядували \$13.25, признаючи ту коляду для своїх братів і сестер у Рідній Краю, яким польська влада забрали колядувати на Рідну Школу.

Ю. Кушнір.

БОСТОН, МАСС.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Вілкінс Колян, № 316, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбулися в четвер, 14. лютого, тобто в годині 8-ї вечір, в У. Н. Домі при 831 Joseph Ave. Просямо всіх членів прийти на ці збори, бо є деякі справи до поринення, як ринком буде вибір делегатів на конвенцію У. Н. С. До цього часу ще не прийшли свої делегати, бо в промові раніше будуть суседавані, щоб описати це було нарядом на уряд, що маємо, заостро подумати. — П. Курякський, секрет.

ШКАГО, ІЛЛ. Сестр. Благовіщення Пресв. Богородиці, № 125, повідомляє членів, що анжлийські збори відбулися 12. лютого, в годині 12-ї ополудні, в галі церковній при Окей і Райс вул. — П. Давири, пресид.; Р. Пошарко, кас.; Т. Подова, секрет.

ГАМБРАТ, МНН. Тов. ім. Маріяніна Шамковича, № 94, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбулися в неділю, 14. лютого, в годині 2-ї ополудні, в Укр. Халі, 2240 Гройлс вул. Просямо членів прийти на ці збори, бо маємо деякі справи до поринення. На цих зборах буде вибір делегатів на головну конвенцію У. Н. Союзу. — М. Касій, пресид.; М. Чуба, кас.; І. Курчак і Д. Василько, секрет.

ПІТСБЕРГ, МНН. Тов. У. Н. Союзу, № 292, подає до відома всім своїм членам, що анжлийські місячні збори відбулися в неділю, 14. лютого, в годині 12-ї ополудні, в галі церковній при Кіперт і Едвард. На ці збори повинні прийти всі членів, бо маємо деякі справи до поринення, а це справа делегатів. Ринком прибудемо членам, щоб старанно тощо платили за ці збори, котрі то мають дог. в 1936 році, аби старатися в тім місяці виплатити, бо інакше за тім часом не виплатиться за до У. Н. Союзу. Дрочно членів старатися а нових членів. — Іван Фортис, пресид.; Ілля Андрусевич, кас.; Петро Кіляк, секрет.

КАМБЕНД, О. Вр. св. Петра і Павла, № 102, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбулися в неділю, 14. лютого, в галі св. Петра і Павла, в галі церковній при Окей і Райс вул. Коляду на ці збори зложили: М. Золочовська, А. Чванко, З. Чванько, А. Чоник, А. Кучер. Анна Кучер.

ШКАГО, ІЛЛ. Вр. св. Стефанія, № 221, повідомляє своїх місцевих і повамісцевих членів, що анжлийські місячні збори відбулися в неділю, 14. лютого, в годині 12-ї ополудні, в галі церковній при Окей і Райс вул. З причини неділя секретаря на місцях різних зборів на ці збори не прийшли. Тому на ці збори буде вибір делегатів на конвенцію У. Н. Союзу. Просямо членів прийти на ці збори, бо маємо деякі справи до поринення, а це справа делегатів. Ринком прибудемо членам, щоб старанно тощо платили за ці збори, котрі то мають дог. в 1936 році, аби старатися в тім місяці виплатити, бо інакше за тім часом не виплатиться за до У. Н. Союзу. Дрочно членів старатися а нових членів. — Іван Фортис, пресид.; Ілля Андрусевич, кас.; Петро Кіляк, секрет.

КАМБЕНД, О. Вр. св. Івана Франка, № 384, подає до відома всім своїм місцевим і повамісцевим членам і членами, що на місячних зборах 1-го січня обрано той самий уряд, що був у 1936 році: М. Задорський, пресид.; С. Морозович, секретар; М. Шидловський, реп. секрет.; В. Ренжувський; В. Тринько, М. Когут, контр. касиєр; В. Юрчишин, дог. хазяїн. Наступні збори відбулися в неділю, 14. лютого, в годині 12-30 ополудні, в У. Н. Домі на другім поверсі. Просямо всіх членів, щоб прийшли на означений час і поринали сво інвалідности, а спеціально ті членів, що догують в 1936 році. Правильно кожного члена а копче потрібна. На цих зборах буде вибір делегатів на конвенцію У. Н. Союзу. Шануючи членів і членів як самі делять на серди добро і будучість нашого Братства, У. Н. Союзу, то всі як один і один приходили на збори і вибирали своїх делегатів на конвенцію У. Н. Союзу. Тоді, будемо певні, що вони будуть брати живу участь у конвенційних нарадах та помагаючи рідній справі згідно з добротих членів, котрі вислали їх на ці наради. Не прийшли на ці збори членів, які відмовились згідно со статуту. — Михайло Шидловський, реп. секрет.

ПОНТАВАН, О. Вр. св. Ів. Христоса, № 230, повідомляє всіх місцевих і повамісцевих членів, що анжлийські збори відбулися 14. лютого, в годині 8-ї вечір, в галі 525 В. Райс. Обов'язком кожного члена є прийти на ці збори і платити щомісячні плати та сплачувати свої дог. до братства. Братство наше не може більше платити на ці збори, бо дуже багато делегатів померли. Просямо членів прийти на ці збори і вибрати своїх делегатів на конвенцію У. Н. Союзу. Просямо членів прийти на ці збори, бо маємо деякі справи до поринення, а це справа делегатів. Ринком прибудемо членам, щоб старанно тощо платили за ці збори, котрі то мають дог. в 1936 році, аби старатися в тім місяці виплатити, бо інакше за тім часом не виплатиться за до У. Н. Союзу. Дрочно членів старатися а нових членів. — Іван Фортис, пресид.; Ілля Андрусевич, кас.; Петро Кіляк, секрет.

КЕМБЕЛ, О. Тов. Соція, № 112, повідомляє своїх членів і членами, спешно і повамісцевим, що місячні збори відбулися 14. лютого, в годині 8-ї вечір, в галі 525 В. Райс. Обов'язком кожного члена є прийти на ці збори і платити щомісячні плати та сплачувати свої дог. до братства. Братство наше не може більше платити на ці збори, бо дуже багато делегатів померли. Просямо членів прийти на ці збори і вибрати своїх делегатів на конвенцію У. Н. Союзу. Просямо членів прийти на ці збори, бо маємо деякі справи до поринення, а це справа делегатів. Ринком прибудемо членам, щоб старанно тощо платили за ці збори, котрі то мають дог. в 1936 році, аби старатися в тім місяці виплатити, бо інакше за тім часом не виплатиться за до У. Н. Союзу. Дрочно членів старатися а нових членів. — Іван Фортис, пресид.; Ілля Андрусевич, кас.; Петро Кіляк, секрет.

ВОРШАВ, ШКАГО, ІЛЛ. Шануючи членів Тов. ім. Тараса Шевченка, № 178, що анжлийські збори відбулися в неділю, 14. лютого, в галі св. Анжлийської церкви, в галі церковній при Окей і Райс вул. Коляду на ці збори зложили: М. Золочовська, А. Чванко, З. Чванько, А. Чоник, А. Кучер. Анна Кучер.

ПІТСБЕРГ, МНН. Тов. ім. Ів. Франка, № 146, повідомляє всіх членів, що анжлийські збори відбулися в неділю, 14. лютого, в годині 12-ї ополудні, в галі церковній при Окей і Райс вул. Коляду на ці збори зложили: М. Золочовська, А. Чванко, З. Чванько, А. Чоник, А. Кучер. Анна Кучер.

ПІТСБЕРГ, МНН. Тов. ім. Ів. Франка, № 146, повідомляє всіх членів, що анжлийські збори відбулися в неділю, 14. лютого, в годині 12-ї ополудні, в галі церковній при Окей і Райс вул. Коляду на ці збори зложили: М. Золочовська, А. Чванко, З. Чванько, А. Чоник, А. Кучер. Анна Кучер.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

ПОТРІБНО двох чоловіків, що дуть на виступі й виконують на дудці становиди в аскураційній галі. 665 Newark Ave., Jersey City, N. J. Приходьте у середу між 9 год. рано, Кімната ч. 304, підпідп. п. Harrigan.

КРАСІ КНИЖКОВІ КАЛЕНДАРІ
ЧЕРВОНА КАЛИНА 60 ц.
ЗОЛОТИЙ КОЛОС 60 ц.
КРИНІЦЯ 60 ц.
ПРОСВИТА 60 ц.
БАТЬКІВЩИНА 60 ц.
ВСЕЛІННЯ 60 ц.
ЛІПЕНЦОВИЙ 60 ц.
Ціни вказані з пересилкою.
UKRAINIAN BAZAAR
2248 GRAYLING AVENUE,
DETROIT, MICH.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
Between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 год. 12. ввечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Удирейтер
радкують потреби по ціні так як
ко; як \$150.00. Обсяга найкраща

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET,
NEW YORK CITY
Dignified Funerals as low as \$150.00
Telephone: Orchard 4-8088

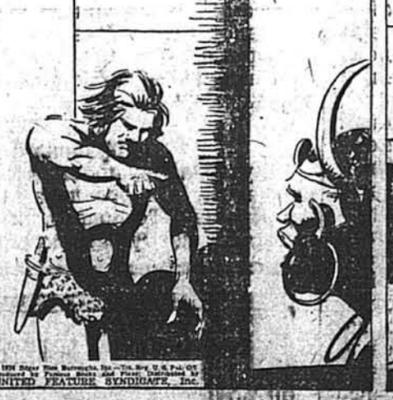
ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦІХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. Orchard 4-2565
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(Cor. E. 165 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2565.

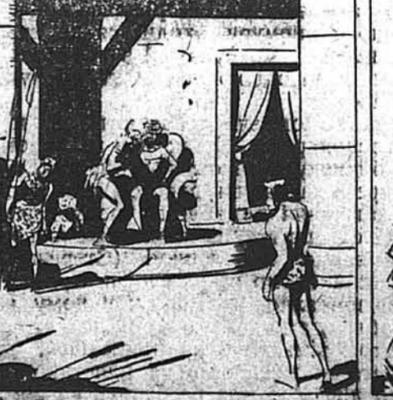
ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ

Не менше від інших переляканий був появою Тарзана і Собіто. Цей старий дурсвіт, що довгі літа дурив інших духами, тепер готов був сам повірити, що Тарзан таки справді є духом Музіма. Бож тяжко було припустити, щоби звичайна людина могла відкрити спиртно захищений замок людей-леопардів і натло зіскокати згорі, просто між них у середину.

Прибираючи грізно-горжественну міну, Тарзан говорив: „Ти, Собіто, був моім ворогом в селі Тумбаї. Ти наніс передчасну смерть Наймвєгєві, приятелєві мого приятелєві Оранда. Тепер ми зустрінаємось знов, Собіто. Я прийшов по тебе, щоби тебе забрати у п'яземєля, у світ демонів, де ти будеш переходити тисячі найстрашніших мук“.

Собітові зі страху почали тремтіти коліна. Також з переляку він почав кланяти своїми грубими губами, не знаючи в першій хвилі, що на це відповісти. А далі він кинувся по пораді до Люлімія, шукаючи в ньому помічі й охорони. В той час, коли Собіто щось говорив Люлімієві на вухо, Тарзан півголосом промовив до Олд Таймера: „Будь готов, слідкуй за япою“.

По тих словах, немов блискавка він кинувся до окружаючих Олд Таймера людей-леопардів і могутнім рухом повідтрючував їх мов картоплі. А далі, піднявши Олд Таймера на ноги, приказав: „Скоро, за мною“. З тими словами вони подалися до втечі. Побачивши це, Люлімія зверещав: „Зловіть його, вбійте його, чого поставили мов стовбури“.